

Rasim İSAQOV

DİN-in Polis Akademiyasının
“Kriminalistika” kafedrasının baş müəllimi,
polis polkovnik-leytenantı

İFADƏLƏRİN YERİNDƏ YOXLANILMASININ TAKTİKİ XÜSUSİYYƏTLƏRİ

Açar sözlər: İfadənin yerində yoxlanılması, istintaq hərəkəti, ifadəsi yoxlanılan şəxs.

Ключевые слова: Проверка показаний на месте, следственное действие, лицо которого проверяется показаний.

Key words: Verification of testimony on the spot, an investigative action whose person's testimony is being verified.

İfadənin yerində yoxlanılması kompleks xarakterə malik olan elə bir istintaq hərəkətidir ki, onun tərkibində digər istintaq hərəkətlərinin (istintaq baxışı, dindirmə, istintaq eksperimenti, tanınma üçün təqdim etmə və s.) elementləri də daxildir.

Lakin bununla belə o, qeyd edilən istintaq hərəkətlərindən tamamilə fərqlənir.

A.N.Vasilyev və S.S.Stepiçevin fikrincə ifadənin yerində yoxlanılmasının mahiyyəti, ifadəsi yoxlanılan şəxsin baş vermiş cinayətin ayrı-ayrı hallarını, eləcə də bu halların baş verdiyi yeri göstərməsindən ibarətdir.

R.S.Belkin ifadənin yerində yoxlanılmasının mahiyyətindən bəhs edərkən qeyd edir ki, müstəntiq ifadəni yerində yoxlayarkən bilavasitə dindirilən şəxsin ifadəsində göstərilən yerin mövcud olması, həmin yerə dindirilən şəxsin necə və hansı yolla gəlib-getməsi, eləcə də bir neçə şahid və təqsirləndirilən şəxsin ifadələri arasında hansı yer haqqında ziddiyyətin olub-olmaması barədə, dindirilən şəxsin işin həqiqi halları barədə bilib-bilməməsi və s. barədə qəti qənaətə gəlməlidir.

Bununla yanaşı, R.S.Belkin ifadənin yerində yoxlanılması zamanı bu və ya digər hərəkətlərin nümayiş etdirilməsində də yol verir.

V.Y.Koldin də bu mövqedən çıxış edir. İfadənin yerində yoxlanılmasının mahiyyəti, alimlərin

fikrincə, şübhə edilən şəxsin, təqsirləndirilən şəxsin, zərərçəkmiş şəxsin və şahidin ifadəsini yoxlamaq, həmin ifadələrin dəqiqliyini müəyyənləşdirmək və yeni sübutlar əldə etməkdən ibarətdir.

Müstəntiq ifadənin yerində yoxlanılması prosesində hansı məsələləri və hansı ardıcılıqla yoxlamağın və tədqiq etməyin zəruriliyini, hadisə yerinə necə yaxınlaşmağı, bəzi obyektlərin və izlərin şəraitini aydınlaşdırmalıdır.

İfadənin yerində yoxlanılması zamanı ilkin hazırlıq hərəkətlərinə aşağıdakılar aiddir:

- ifadənin yerində yoxlanılması istintaq hərəkətinin keçirilmə vaxtının müəyyən edilməsi;
- zəruri elmi-texniki vasitələrin, yardımçı alətlərin və materialların seçilməsi və hazırlanması;
- istintaq hərəkətinin gedişatında iştirakı zəruri olan şəxslərin dairəsinin müəyyən edilməsi;
- zəruri hallarda istintaq iştirakçılarının nəqliyyat vasitəsilə təmin edilməsi.

İfadənin yerində yoxlanılması gündüz aparılmalıdır. Lakin bəzi hallarda bu istintaq hərəkətinin müvəffəqiyyətlə aparılması üçün, bütün məsələlərin tam aydınlaşdırılması üçün yerli şərait nəzərə alınır, həm də aparılan vaxt, hətta saata qədər müəyyən edilir.

İfadənin yerində yoxlanılmasının xüsusiyyətlərindən və onun nəticələrindən asılı olaraq müstəntiq əvvəlcədən zəruri elmi-texniki vasitələri (foto və video aparatları, maqnitofon, ölçü cihazları, kompas, izlərlə işləmək üçün vasitələr və s.) seçməli və onların iş üçün yararlı olub-olmamasını yoxlamalıdır.

Zəruri hallarda metalxtaran, meyitaxtaran cihazdan, portativ ultrabənövşəyi lampadan (UFO), həm də müxtəlif şəraitdə, (suda, yeraltı qurğularda) maneələrin dəf edilməsi üçün müxtəlif alət-

lərdən və yardımçı qurğulardan (mexanizm, cihaz) və qablaşdırıcı materiallardan istifadə oluna bilər.

İfadəsi yoxlanılan şəxsin öz ifadəsinin yerində yoxlanılmasında könüllü iştirak etmək haqqında arzusunun olması mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Xüsusilə, şübhəli və ya təqsirləndirilən şəxsin ifadə verməkdən imtina etmək hüququ olduğuna görə, onların bu istintaq hərəkətinin aparılmasında iştirakı bütün hallarda könüllü olmalıdır. Şahid və zərərçəkmiş şəxs bu istintaq hərəkətinin həyata keçirilməsində iştirak etməkdən imtina edə bilməz (çünki onlar ifadələrinin yoxlanılması və dəqiqləşdirilməsi üçün təkrar ifadə verməyə borcludurlar).

Təqsirləndirilən və ya şübhəli şəxsin müdafiəçisi ifadənin yerində yoxlanılmasında iştirak etmək hüququna malikdir. Müstəntiq ifadənin yerində yoxlanılmasının vaxtı və yeri haqqında müdafiəçiyə əvvəlcədən məlumat verməlidir. Müdafiəçi iştirak etmək arzusunı bildirdikdə, istintaq hərəkətinin onun iştirakı ilə keçirilməsi təmin edilməlidir.

Müstəntiq bütün istintaq hərəkətlərində olduğu kimi təqsirləndirilən və ya şübhəli şəxsin ifadələrinin yerində yoxlanılmasında da müdafiəçini istintaq hərəkətinin aparılması vaxtı və yeri barədə xəbərdar etməlidir.

İfadənin yerində yoxlanılması istintaq hərəkətinin xarakterindən və məqsədindən asılı olaraq müstəntiq zəruri hallarda tərəcəməçinin və mütəxəssisin iştirakını təmin etməlidir. İfadənin yerində yoxlanılmasında prokuror, ifadəsi yoxlanılan cinayət prosesi iştirakçılarının qanuni nümayəndələri, habelə müəllim, həkim və digər şəxslər iştirak etmək hüququna malikdirlər. Tutulan və ya həbsdə saxlanılan şübhəli, yaxud təqsirləndirilən şəxslərin ifadələrinin yerində yoxlanılması zamanı müstəntiq onların qaçmasının qarşısını almaq üçün tədbirlər görməlidir.

İfadənin yerində yoxlanılmasına başlamazdan əvvəl müstəntiq istintaq hərəkəti iştirakçılarının onların hüquq və vəzifələrini, həmin vəzifələrin yerinə yetirilməməsinə görə məsuliyyət daşımalarını, habelə ifadənin yoxlanılmasının məqsədini və qaydasını izah etməlidir.

İfadəsi yoxlanılan şəxsə hərəkət istiqamətini,

yerləri və predmetləri seçməkdə sərbəstlik verilməlidir. İfadəsi yoxlanılan şəxs irəlidə getməli, hərəkət istiqamətini, obyektləri göstərməli və müvafiq izahatlar verməlidir.

Müstəntiq ifadəsi yoxlanılan şəxslə birlikdə onun göstərdiyi yerə gəlir və ona əvvəllər haqqında ifadə verdiyi və ya hazırda verə biləcəyi şəraiti, habelə əşyaları göstərməsini (və ya təsvir etməsini) təklif edir. İfadəsi yerində yoxlanılan şəxs ilk öncə ifadəsi yoxlanılacaq yeri göstərir, bundan sonra əvvəllər haqqında ifadə verdiyi şəraiti və əşyaları göstərir (təsvir edir), əvvəl verdiyi ifadəsini dəqiqləşdirir, tamamlayır, habelə hadisənin baş vermə ardıcılığını nümayiş etdirir.

İfadəsi yerində yoxlanılan şəxs əvvəllər haqqında ifadə verdiyi hadisə barəsində sərbəst şəkildə danışdıqdan və müvafiq hərəkətləri nümayiş etdirdikdən sonra müstəntiq ona dəqiqləşdirici (yoxlayıcı) suallar verir. İstintaq hərəkətinin digər iştirakçıları ifadəsi yerində yoxlanılan şəxsə sualları müstəntiqin icazəsi ilə verə bilərlər.

Əgər bu istintaq hərəkəti həbsdə olan təqsirləndirilən şəxsin iştirakı ilə aparılacaqsa, onda ilk növbədə onun mühafizəsini təmin etmək lazımdır (qaçmaması, cinayət iştirakçıları ilə görüşməməsi və onlara müəyyən məlumat verməməsi, ifşaedici izləri itirməməsi üçün və s.)

Əgər ifadənin yerində yoxlanılmasında yetkinlik yaşına çatmayan şəxs iştirak edərsə, onda onun məktəb müəlliminin də iştirakı zəruridir. Yetkinlik yaşına çatmayan şəxsin ifadəsi yerində yoxlanılan hallarda onun müdafiəçisi iştirak edir.

Əgər ifadə bir neçə dəfə eyni yerdə müxtəlif şəxslərin iştirakı ilə yoxlanılırsa, hər dəfə həmin yerə gedərkən başqa sürücünün dəvət edilməsi məqsədə müvafiqdir. Çünki hər dəfə eyni sürücünün dəvət edilməsi istintaq hərəkətinin obyektivliyinə şübhə doğura bilər. Müstəntiq ilkin hazırlıq hərəkətlərini həyata keçirdikdən sonra iştirakçıları təlimatlandırır, ifadənin yerində yoxlanılmasının vaxtını və onların harada toplaşacaqlarını iştirakçılara bildirir. Təyin edilmiş vaxtda müstəntiq iştirakçıların hamısının gəlib-gəlməməsini, istifadə ediləcək texniki vasitələrin, nəqliyyat vasitələrinin və s. yerində olub-olmamasını yoxlayır. Sonra ümumi qaydada aparılan istintaq hərəkətinin xarakteri və məzmunundan danışır, onun ha-

rada həyata keçiriləcəyini bildirir, dindirilmiş şəxsin nə edəcəyini və bütün iştirakçıların hansı ardıcılıqla hərəkət edəcəklərini başa salır.

İfadənin yerində yoxlanılması zamanı əvvəllər ifadəsində qeyd etdiyi yerin, izlərin, obyektlərin harada yerləşdiyini göstərməsi izah edilir. Zəruri hallarda isə müstəntiqin verdiyi suallarla əlaqədar olaraq izahatlar verir.

İfadənin yerində yoxlanılması aşağıdakı qaydada aparılır. Müstəntiq ifadə vermiş şəxsə təklif edir ki, haqqında danışdığı yeri göstərsin və orada baş vermiş hadisəyə dair izahatlar versin. Bundan sonra dindirilən şəxs istintaqı maraqlandıran yerə doğru hərəkət edir. Bu istintaq hərəkəti zamanı dindirilən şəxsin hərəkətlərinin və göstərdiklərinin müstəqilliyi prinsipi təmin edilməlidir. Müstəntiq həmin şəxsin müstəqil hərəkət etməsi üçün şərait yaratmalıdır. Nə müstəntiq, nə də ki, ifadənin yerində yoxlanılmasının digər iştirakçıları dindirilmiş şəxsin hərəkətlərinə və göstərişlərinə müdaxilə etməməli, hansı səmtə hərəkət etməsilə əlaqədar olaraq ona göstəriş verməməlidir, əks təqdirdə bu istintaq hərəkətinin nəticələrinin doğruluğuna şübhə yaranar və dindirilmiş şəxs məhkəmə prosesində elan edə bilər ki, bu və ya digər obyektlərə müstəntiqin göstərişi ilə yaxınlaşmış və izahatlar vermişdir.

Müstəntiq təkcə dindirmə zamanı deyil, həmçinin ifadənin yerində yoxlanılması zamanı da ifadəsi yoxlanılan şəxsin psixoloji xüsusiyyətlərini də nəzərə almalıdır. Belə ki, topoqrafik parametrlərin qavranılması təkcə obyektiv faktorlardan deyil, subyektiv faktorlardan da (məsələn, ifadəsi yoxlanılan şəxsin görmə və eşitmə orqanlarının qüsurlu olması, hadisəyə biganə münasibət bəsləməsi və s.) çox asılıdır.

Əgər ifadənin yerində yoxlanılmasının iştirakçıları lazımı yerə piyada getməli olarlarsa, onda irəlidə ifadəsi yoxlanılan şəxs, ardınca iştirakçılar gedirlər. Müstəntiq elə təşkil etməlidir ki, dindirilən şəxs həmin yerə hadisə baş verməmişdən qabaq getdiyi yolla da getsin və hadisə baş verdikdən sonra qayıtdığı yolla da qayıtsın. Çünki həmin yerdə ifadəsi yoxlanılan şəxsin keçmiş assosiasiyalarının canlanması prosesi güclənir, onun yaddaşı aktivləşir. Ona görə də dindirilən şəxsin ifadənin yerində yoxlanılması zamanı verdiyi izahat müstəntiqin kabinetində verdiyi izahatdan daha dolğun olur.

İfadəsi yoxlanılan şəxs hadisə yerinə nəqliyyat vasitəsilə gedərkən sürücüyə hansı istiqamətdə getməyi, nə vaxt dönməyi və maşını harada saxlamağı göstərir.

Zəruri hallarda müstəntiq dindirilən şəxsin izahatlarını təhlil edərək müvafiq yerlərdə maşını dayandırır və onu maraqlandıran halları aydınlaşdırır.

Hadisə baş vermiş yerə gəldikdən sonra dindirilən şəxsin həmin şəraitə uyğunlaşmasına imkan vermək lazımdır ki, o baş vermiş hadisənin ayrı-ayrı elementlərini yadına salsın və lazımı obyektlərin harada yerləşməsi barədə dəqiq məlumat versin.

İfadənin yerində yoxlanılması bir neçə dəfə həyata keçirilərsə, hər dəfə həmin yerin vəziyyətində dəyişiklik edilib-edilməməsini aydınlaşdırmaq lazımdır. Dindirilən şəxsdən hadisə yerində dəyişiklik olub-olmaması barədə soruşulur və dəyişikliyin məhz nədən ibarət olması aydınlaşdırılır. Əgər müəyyən dəyişiklik varsa və ifadənin yerində yoxlanılmasında müəyyən əhəmiyyət kəsb edərsə, mövcud şərait protokolda qeyd edilir. Sonra isə dindirilən şəxsə hadisə zamanı ayrı-ayrı obyektlərin vəziyyətini bərpa etmək təklif olunur. İlk vəziyyətin fotosəkli çəkilir, bu barədə protokolda qeyd edilir.

Bundan sonra müstəntiq əldə etdiyi məlumatları hadisə yerinə baxış protokolu ilə tutuşdurur. Əgər hadisə yerinə baxış protokolunda bu və ya digər hallar səthi əks etdirilibsə, onda ifadənin yerində yoxlanılması protokolunda ətraflı təsvir olunmalıdır.

Dindirilən şəxsin izahatlarını dinləyərkən müstəntiq onun göstərdiyi obyektlər və müxtəlif faktiki hallarla bərabər, göstərmədiyi digər hallara da diqqət yetirir. Müstəntiq ona axıra kimi qulaq asmalı, sözünü kəsməməli, irad tutmamalıdır. Müstəntiq unutmamalıdır ki, dindirilən şəxsin ifadəsi yoxlanılarkən o, təkcə aktiv fəaliyyət göstərmir, həm də gərgin psixoloji hisslər keçirir. Ona görə də dindirmə zamanı istifadə edilən "sərbəst danışmaq" taktiki üsuluna riayət olunması məqsədmüvafiq olardı.

Bəzən təcrübədə ifadənin yerində yoxlanılma-

Bəzən təcrübədə ifadənin yerində yoxlanılma-

sı zamanı dindirilən şəxsin ifadəsi real şəraitə və həmin yerdə verdiyi izahatlara uyğun gəlmişdir. Bu zaman müstəntiq dindirilən şəxsin diqqətini buna yönəldir və bu uyğunsuzluğun səbəbini aydınlaşdırmağı təklif edir. Əgər o, öz ifadəsinin düzgünlüyünü israr edirsə, onda müstəntiq ifadənin yerində yoxlanılmasını davam etdirməli və yaxud əksinə, dindirilən şəxs göstərsə ki, ifadələri yalandır və o, əvvəlki ifadəsindən imtina edir, onda təkrar dindirmə aparmalıdır. İfadələrin yerində yoxlanılması protokolda isə şəxs yoxlanılan hadisənin şəraitini və yerini göstərə bilməməsi və əvvəlki ifadəsindən imtina etməsi barədə qeydlər aparılır.

İfadənin yerində yoxlanılması zamanı dindirilən şəxs istintaqa məlum olmayan yeni bir sahə göstərsə və orada maddi izlər aşkar edilərsə, onda bu istintaq hərəkətinin icrası dayandırılır, həmin tərkibdə hadisə yerinə baxış aparılır və protokol tərtib edilir. Bundan sonra isə ifadənin yerində yoxlanılması davam etdirilir.

İfadənin yerində yoxlanılması protokolu müvafiq istintaq hərəkətinin bütün gedişatını və nəticələrini tam dəqiqliyi ilə özündə əks etdirməlidir. Bu istintaq hərəkəti protokolunun tərtib edilməsi digər istintaq hərəkətlərinin protokolları ilə müqayisədə xeyli mürəkkəbdir. Ona görə də ifadənin yerində yoxlanılması zamanı ətraflı və müfəssəl qeydlərin aparılması məqsədəuyğundur. İfadələrin yerində yoxlanılması zamanı foto, video və kino çəkilişindən, digər yazan texniki vasitələrdən istifadə protokolun tərtib edilməsində xüsusi köməyi olur.

İfadənin yerində yoxlanılması protokolu üç hissədən ibarətdir: giriş, təsvir və nəticə.

Giriş hissədə bu istintaq hərəkətinin harada, nə vaxt aparıldığı, müstəntiqin rütbəsi, hal şahidlərinin adları, soyadları və ünvanları, prokurorluq, polis orqanlarından dəvət edilmiş şəxslərin, eləcə də başqa idarələrdən dəvət edilmiş mütəxəssislərin adları, soyadları, atalarının adları, vəzifələri göstərilir.

Protokolun təsvir hissəsində bu istintaq hərəkətinin həyata keçirilməsi prosesi, yəni proses iştirakçılarının hansı istiqamətdə hərəkət etmələri, dindirilən şəxsin izahatları, ona verilən suallar, orada olan predmetlər və s. ətraflı şərh edilir və

ifadənin yerində yoxlanılmasının nəticələri qeyd olunur.

İfadənin yerində yoxlanılmasının aparıldığı tarix, vaxt və yer protokolda göstərilərkən onun başlandığı və qurtardığı vaxt və yer mütləq qeyd olunmalıdır.

Protokolda istintaq hərəkətinin həyata keçirilməsində iştirak edən bütün şəxslərə onların hüquqlarının izah edilməsi barədə məlumat yazılır. Əgər şahidin və zərərçəkmiş şəxsin ifadələri yoxlanılırsa, həmin şəxslər ifadə verməkdən imtina etməyə (CM-nin 298-ci maddəsi) və bilə-bilə yalan ifadə verməyə görə (CM-nin 297-ci maddəsi) cinayət məsuliyyəti barədə xəbərdarlıq edilir və bu barədə protokolda qeyd aparılır.

İfadəsi yoxlanılan şəxsin şifahi şəkildə verdiyi ifadələr protokolda əhəmiyyətli yer tutur. Ümumiyyətlə, şəxsin ifadələri araşdırılan hadisə haqqında məlumatlardan, hadisənin baş verdiyi yerin təsvirindən, həmin yerdə aşkar edilmiş iş üçün əhəmiyyət kəsb edən əşyalar haqqında izahatlarından ibarət olur. Müstəntiq protokolda heç də bütün məlumatları yox, hadisənin baş verməsi şəraiti ilə, eləcə də həmin yerdə olan hər hansı əşyanın cinayət hadisəsi ilə birbaşa və ya dolayısı ilə bağlılığı olan hallar haqqında məlumatları qeyd edir. İfadəsi yoxlanılan şəxsin yerində verdiyi ifadə protokolda mümkün qədər hərfən yazılmalıdır.

İfadənin yerində yoxlanılması zamanı aşkar olunan bütün əşyalar müşahidə edilmə ardıcılığı ilə protokolda qeyd olunmalıdır.

İfadənin yerində yoxlanılması zamanı aşkar edilən və cinayət işi üçün əhəmiyyət kəsb edən əşya və sənədlər götürülür. Götürülən əşya və sənədlər hər biri ayrı-ayrılıqda xarakterizə edilməli, onların forması, ölçüsü və digər əlamətləri, təyinatı və s. protokolda qeyd olunmalıdır. Sənədlərin qısaca mətni, onların konkret məzmununu, sənədin hazırlandığı materialın növü, xarici görünüşü, vəziyyəti və s. protokolda öz əksini tapmalıdır.

İfadənin yerində yoxlanılması istintaq hərəkətində iştirak edən hər bir iştirakçının istintaq hərəkəti protokoluna imza etmək hüququ vardır. Əgər hər hansı iştirakçı imza etməkdən imtina edərsə, müstəntiq həmin şəxsin imza etməkdən imtina etməsinin səbəbləri ilə bağlı izahat verməsinə imkan yaratmağa və bunu protokolda qeyd

etməyə borcludur.

Əgər şəxs hansısa halların protokola daxil edilməməsi ilə bağlı imza etməkdən imtina etmişsə, məhz hansı halların protokola daxil edilməməsini öz izahatında göstərə bilər və bu fakt da protokolda öz əksini tapmalıdır. Əgər şəxs özü öz xətti ilə protokola əlavələrini, iradlarını qeyd etmək arzusundadırsa, onda həmin şəxsə bu imkan yaradılmalıdır.

İfadələrin yerində yoxlanılması protokolu ona öz qeydlərinin daxil edilməsini tələb etmək hüququna malik olan bu istintaq hərəkətinin bütün iştirakçıları tərəfindən imzalanır. Protokol bir neçə səhifədə tərtib edildikdə, onun hər bir vərəqi göstərilən istintaq hərəkətinin iştirakçıları tərəfindən ayrıca imzalanır.

İfadənin yerində yoxlanılması gedişində istintaq hərəkəti iştirakçılarının hərəkət istiqamətinin, araşdırılan hadisə ilə bağlı hərəkətlərin edildiyi sahələrin, izlərin və yaxud maddi sübutların aşkar edildiyi yerlərin əks olunduğu planlar, sxemlər, cizgilər və s. tərtib edilə bilər ki, bunlar da məlumat daşıyıcısı kimi protokola əlavə edilməlidir.

İfadənin yerində yoxlanılması zamanı sübut əhəmiyyətinə malik ola biləcək əşya və sənədlərin aşkar edilməsi mümkündür. CPM-in şərh olunan 260.6-cı maddəsinə uyğun olaraq bu halda

baxış protokolu, yaxud götürmə haqqında qərar tərtib edilməli və müvafiq protokola və ya qərara əsasən aşkar edilmiş sənəd və əşyalar götürülməlidir. İfadənin yerində yoxlanılması zamanı aşkar edilmiş sübut əhəmiyyətinə malik ola biləcək əşya və sənədlərin götürülməsində azı iki hal şahidinin iştirakı (CPM-in 244.1-ci maddəsi) təmin edilməlidir. Müstəntiq götürülmüş əşya və sənədləri mümkün olduqda qablaşdırır, möhürləyir və götürmənin hallarını ifadənin yerində yoxlanılması protokolunda göstərir.

CPM-in 260.5-ci maddəsinə uyğun olaraq ifadələrin yerində yoxlanılması zamanı foto, video və kino çəkilişindən və ya digər yazan texniki vasitələrdən istifadə edilməsinə yalnız müstəntiqin göstərişi və ya icazəsi ilə yol verilir.

İfadələrin yerində yoxlanılması zamanı foto, video və kino çəkilişdən və ya digər yazan texniki vasitələrdən istifadə edildikdə, müvafiq yazılar, fotosəkillər, çəkiliş lentləri, yaxud başqa məlumat daşıyıcıları protokola əlavə olunur.

Beləliklə bu nəticəyə gəlmək olar ki, cinayətlərin açılmasında və araşdırılmasında ifadələrin yerində yoxlanılması istintaq hərəkətinin keçirilməsi zamanı yuxarıda sadalanan taktiki üsul və vasitələrin tətbiqi mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat:

1. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası Bakı , 1995.;
2. Azərbaycan Respublikası CPM. Bakı, 2000;
3. Azərbaycan Respublikası CM. Bakı, 2000;
4. İnternet resursları.;
5. Sarıcalinskaya K.Q. «Kriminalistika» Ali məktəblər üçün dərslik.Bakı, 1999;
6. «İstintaq taktikası». K.Q. Sarıcalinskayanın redaktəsi ilə Ali məktəblər üçün dərs vəsaiti. Bakı, 1991;
7. Mahmudov A.M., Əliyev B.Ə. «Kriminalistika» sxemlər albomu. Bakı, 2003;
8. Криминалистика для следователей и дознавателей: Научно-практическое пособие ,под редакций А.В. Аничина. М.: Юридическая фирма «Инфор – М», 2009;
9. Н.А.Селиванов, А.В.Спетков "Руководство для следователя". Москва, 1997;
10. Уголовное право РФ, Особая част. "Юрист", Москва, 1998.;
11. В.А.Образцов "Криминалистика". Москва, 1997.;
12. А.Г.Филиппов "Криминалистика", Москва, МВД РФ, 1997.;
13. Справочник следователя, Волгоград, 1991.

Rasim İsaqov

Tactical features conducting investigative actions verification of testimony on the spot

This article reveals the essence of conducting investigative actions, checking the testimony at the place, as well as the tactics of conducting investigative actions with the participation of investigators and the person whose testimony is being checked.

Расим Исагов

**Тактические особенности проведение следственной действий
проверка показаний на место**

В данной статье раскрывается сущность проведение следственной действий проверка показаний на место, а также тактики проведения следственные действия с участием следователей и лицо которого проверяется показаний.